

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринка ч. 10, II. пош.
Конт. пост. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор прийме від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в рік 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нова журба.

Львів, 6. липня 1927.

Нова велика журба спала на весь польський правий табор, точніше на всю хієнопольську компанію у зв'язку з відбуваючимися виборами до сільських і міських громадських рад у Сх. Галичині. Дійсно незвичайне положення усіх тих ендецьких, плястівських, християнсько-народових та інших польських гурпатріотів. Журба за журбою, удар за ударом спадають на їх голови. Бож подумати лише! Будучина союму неясна, сповита серпанком таємничого невідомого, поспішні роботи того союму у формі передсмертних судорогів теж без яких реальних перспектив, суцільно-політичний радикалізм у Польщі росте, а до того всього ще і вибори до самоврядування у Сх. Галичині і на Волині. Зокремаж біда з ними особливо у Сх. Галичині. По селах побідниками виходить українське населення, але і по містах проходять у поважному числі українські та жидівські кандидати, і провалюються численно вшехпольські народівні листи. Для хієнопольських будівничих це велика журба.

Не диво тому, що зродилася в тому таборі на соймовому терені «спасення» думка, припинити або унеможливити відбуваючіся тепер вибори. Тут на диво польські соціалісти з ППС готові солідарно підтримати правницю, а в першій мірі зв'язок людово-народови і готові приложити рук до того, щоб на території Східної Галичини далі панувала в діяльності самоврядування безвідповідальна, анархічна комісарщина, словом, щоб далі продовжувалася та поширювалася руїна громадського добра.

Хто буде тепер правити «польськими» містами? — питається з патосом «Слово Польське»? І тут же з боєм цілої «патріотичної душі», з невисказаною мукою «україножадного» серця, спрагнене реальних канібальських подвигів відповідає:

Уряд зробив експеримент. Наказав перевести виборів правдоподібно в орієнтаційних цілях, щоб добути деякий фактичний матеріал. Цей матеріал він осмислює, а каже він, що міста принаймні неможливо реалізувати майже без війни в руки елементів, які в недавній війні ми мали проти себе; частково відверто на фронті, а в другій частині за кільчастими дровами в Яблоні; створений особами іншійшому типу близькими».

Отже не сміють ті, що ще вчора були на фронті, таке як ті, що надалися в концентраційних таборах на еміграції — всі вони не сміють мати ніякого голосу на своїй рідній землі та в справах громадського добра. Очевидно, що найкраще було б їх взагалі усунути з лиця цієї землі. А тоді вже мали б спокій і не попадали б у чорну розпуку ендецької рибини та їх пірні. В Сх. Галичині загальні, на думку ендеків, ніяких виборів до громадської самоуправи не треба, доки в них можуть брати участь українці. Бо якж буде користь для держави в теперішніх виборах? — питає слідом за «Словом Польським» столиця «Варшавська».

«Хто хоче хай пірять, — пише вона — що ослаблення поміркованих (тобто хієнських! — Ред.) елементів суспільності, на користь лівіці та меншостей вийде на користь державі».

Бо всі вони ті з «Варшавяни» і «Слова Польського» в те не вірять. І слушно, бож повинна по виборах припинитися вже раз у діяльності самоврядування система синекур для всяких «добре заслужених» вшехпольських шовіністичних громил та розтратників громадського добра, повинна скінчитися і політика визиску місцевого майна на користь усіх далеких українському населенню «центрів», а все воно і всі прибутки з нього повинні йти виключно на потреби місцевого населення на піднесення місцевої господарської, рільної та іншої культури.

Повинні, та як воно фактично буде, не знати. Бож деякі представники теперішнього «санайного» правління уже недвозначно заспокоюють правницю в тому, що її страх та журба за будуче самоврядування передчасні. Передчасні тому, що

не можна забувати, — каже воєвода Корсак у своєму інтерв'ю з представником варшавського ультра-правого щоденника «Дзень Польскі» (ч. 150) — що громадські ради підлягають контролі влади, яка не спиниться у випадку дійсної потреби і перед розвизуванням рад, які не дають гарантії зловляності супроти держави. Бажати треба на будуче скріплення безпосереднього

нагляду над самоврядуваннями, головне з боку повітових самоврядувань (що далі буде складатися з наказної комісарщини! — Ред.) а також стислої контролі з боку воєводів. Було б дуже побажанням, щоб старости стали з урядом комісарами повітових рад».

Чогож більше треба? Цеж такий знаменитий плястер на усі побоювання і журбу, словом на всі рани польських гурпатріотів, що кращого й самі ендецькі надрабини Гломбінський або Ст. Грабський у теперішніх обставинах не придумали. Не стане комісародержавія в селі та місті, зате буде воно в повітових радах. І свою роль буде виконувати напевно справно. Неводної громадської ради скоро не стане, а на її місце зявиться знов наказний комісар і все буде в порядку. І тому напавду заскоро попадають польські україноди у перманентний стан журби за ненарушимість їхнього «стану посідання». До тогож і сойм береться за справу вирішування самоуправного законодавства не на жарт. Ось через цілий цей тиждень будуть відбуватися перманентно пленарні засідання союму. А на порядку їх нарад і праці стоять лише такі законопроекти: 1) про сільську громаду; 2) про міську громаду; 3) про повітові комунальні спілки. Референтами тих справ від адм. комісії є Путек, Яворовський і Козловський. А це хіба теж має деяку вартість для зажереної правниці.

Національна політика уряду УВРР.

Освітлення національної політики харківського уряду Буценком на сесії Ради Національностей ЦВК. СРСР. у Москві.

На сесії Ради Національностей у Москві виступив перший секретар ВУЦВК-ту Буценко обширний реферат з цифровими даними з червня ц. р. про національну політику харківського уряду. Деякі місця того реферату мають просто сензаційно-революційний характер.

Буценко зазначив, що радянська влада стрінулася на Україні при введенні національної політики відносно національних меншостей з загостренням національного шовінізму, антагонізму та антисемітизму серед населення, які підтримували «глитайські та петлюрівські елементи».

Із контрреволюційних організацій, що ввійшли до історії громадської війни на Україні — говорив Буценко — слід згадати такі: сіоністи, поміщицько-глитайський союз, колоністи з озброєними відділами, озброєні комісії підтримання порядку серед менонітів (переважно німці!), німецький право-есерівський союз селян, «союз громадян німецької раси», глитайсько-клерикальні організації у польських селах, дрібно-буржуазний, сепаратистичний «союз єдинів» маріупольського повіту і націоналістичні спортивні організації молоді. Ось з такими контрреволюційними організаціями — казав Буценко — зустрілися комуністи серед національних меншостей на Україні у часи громадської війни. На те, щоб визволити селянські та робітничі маси від того впливу і притягнути їх до радянського будівництва, харківський уряд рішив повести серед національних меншостей роботу об-

слуговування їхніх культурних та господарських справ.

Як він це зробив? Облекшило йому цю справу те, що деякі меншости живуть компактними масами. На Правобережжі жив так найбільше поляків. Буценко стверджує, що цю роботу було легко виконати серед нацменшостей, бо «культурний їх рівень значно вищий від культурного рівня українців». Особливе значіння мала і має російська культура, як культура пануючої колись, а нині так само, нації, що мала сильний вплив особливо на міста і на верхні заможних класів сільського населення та інтелігенції. Російська мова стверджує Буценко, є нині мовою більшости робітництва, в тім числі українців, жидів та інших національностей. На 1000 душ населення є лише 293 грамотних українців, а на таку ж скількість душ є на Україні грамотних 454 москалів, 601 поляків і 623 їмців. Ці дані походять з кінця 1924 р. Буценко ствердить, що вони тепер змінилися на краще для українців. Дай Боже!

Якже представляється далі практична робота серед українських нацменшостей? В червні цього року було на Україні 872 національних ради. Між ними 272 російських, 237 німецьких, 139 польських і 56 жидівських, а крім того 45 болгарських, 39 грецьких, 57 молдавських (а в тім і 14 поза межами автономної молдавської республіки), 13 чеських, 2 білоруських і 1 шведська. Робота в справі виділювання національних рад, на думку, Буценка ще не закінчена. Їх будуть далі виділювати

Все діловодство і урядування в тих радах відбувається в мовах меншостей. Національних районів є нині на Україні 21, а в тім 9 російських, решта німецькі, а один польський і один жидівський. Їх теж буде більше, бо в найближчій будучині мають виділитися ще кілька російських районів.

Щож ще зроблено для тих національних меншостей? Каже Буценко, що засновано для них по червень ц. р. 88 судових камер, а в тому: жидівських 36, російських 30, німецьких 12, польських 6, болгарських 4. Стількиж само є слідчих камер. Про число шкіл Буценко чомусь не згадує. А шкода, бо пропороційально до числа населення їх далеко більше ніж українських шкіл для української більшости. За те згадує він коротко про господарські добутки нацменшостей. Отже за останніх 5 років зорганізувала влада серед них 240 кооперативів на площі понад 30 тисяч десятин землі (не переважно жидівські кооперативи!). «Нині — каже додільно Буценко — земельного фонду вже нема і ми ставимо перед собою урядом питання про те, щоб нам дали спеціальні фонди для переселення жидівської бідноти. Жидівські селяни розводять інтенсивну культуру, намагаються перейти на культурний сівозміт (тоді, коли українські «некультурні» селяни мусять переходити «побутозміт» та переселюватися в світ за очі на далеку Сибір у пошукуванні за землею!) та машинізують своє господарство». Ось які похвали! Останніми літами дістали і німецькі колоністи з вільного українського земельного фонду 62 тисячі гектарів управної землі. Словом ідилія для українського селянина і робітника.

„Політична“ париська сензація.

Від 10 днів Париж має неабияку сензацію: провідник розлітків Доде вийшов з в'язниці, помилований одним з своїх товаришів, який при телефоні наслідував голос міністра внутр. справ, видавши наказ директорів в'язниці випустити Доде негайно. Містифікація виявилася швидкою тоді, коли Доде мав час схватитися... по німнішній день. Розлітків «ликують» заявляючи, що від тепер будуть боротися з урядом усіма засобами, коли він важився вжити супроти їх провідника насильства і взяв його поліційним наступом апо- за редакційних барикад.

Гуде вулиця, преса і парламент. Ніхто не знає, в якій мірі треба їздити останній інцидент поважно. Доде — дуже талановитий письменник, критик, публіцист, промовець, а при всьому цьому: не менший комедіант. Більш як літературу, більш як свого «короля» — теперішнього голову Орлеанського дому, кн. Гвіз, більш як усі свої ідеї — він любить скакати. Коли він перебував послом у парламенті своїми сурмовними вигукми та грубими дотепами, коли проводив прилюдним нічем — у повітрі висить хмара скакату. Він почав свою літературну кар'єру повістю «Камчатка», де образив родину свого першого жінки (внучку великого В. Гюґо) в якій розвісив: арештом інтимна кар'єра почалася арештом інтимної вуличної авантюри. У «Гір Памір» він почав публіцистичну роль, де Доде почав ворожити діяльність (від впливом ворожача) в республіканцями через своє неа-

затяг похрупає), він розів кампанію проти друзів свого батька, великого письменника Альфонса Доде: — проти Жюлі та Клемансо.

Завдяки його заслугам, теперішній орган роялістів „Таксіон Франсез“ став депішником. Від 30 літ він гуло у піюти шодня погрозами революції. Підчас усієї війни він писав там явні доноси на всіх „зрадників“: від бунтів, прем'єра міністра Капо до Ромея Ролана включно. Він не переставав домагатися окупації Рурщини та офіційно після підписання миру аж на Берліні, щоб змусити Німеччину до виплати відшкодувань. При кінці 1923 р. Доде вистав нову невиправдану тему до шоденних офіційних статей. Одного дня напипали його 15-літнього сина в авто без пам'яті; його перевезли до шпиталю, де він помер кілька годин пізніше. До нього не розглязано питання, чи це було повствено чи самовбивство; кулі в авто не було. Спик Півні, історичний хлопчина, втік з хати до свого приятеля, анархіста, якого повідомив, що має памір убити Півнікаре. Цей молоденький „анархіст“ повідомив про це поліцію.

Пішло славно і коментарі преси. Доде обвинувачував поліцію і міністрів у співучасті в злочині. Шофер, на якого він вказав як на виконавця атентату, подав Доде в суд. Доде по міг нічого доказати. Його засудили на кару арешту. У порівнянні з кампанією, яку він вів Доде у своїм органі проти уряду і поодиноких осіб, начиняючи їх злочинцями, була це смішно дріба кара, радше формальність про „око за оком“. Його політичні противники не брали його істерії надто поважно і не хотіли робити з нього героя-мученика, дозволяючи йому „виричатися“ шодня доскоху.

Аж ось удалось самим однодумцям Доде зробити з нього героя. Де-шевним ефектом, мов у французькій фарсі, але вдалось. Доде сидить десь у латинку, з жінкою та дітьми, — одні кажуть у Швейцарії, інші в Бельгії, треті в Італії, ще інші (самі роялісти пускють ці вістки) в Парижі, — шодня одержує всі листи та часописи, пересилає до часопису статті і кепкує. За співучасті в його утєчі арештували відповідального редактора „Таксіон Франсез“ Піжю та телефоністку, — у парламенті внесено інтерпеляції в цій справі і дискусія над нею ось-ось пічнеться.

Та у всій цій справі найважливіше ось-що: „Журналь де Деба“ стверджує в правничій статті, що по закону Доде не грозить ніяка більша кара, якби його напипали: „Вашень, коли

по сидить за злочин, не робить нічого злочинного, коли втікаючи вживає тільки хитрошин, брехні або переодигнення“. А його спільники відповіли також досить слабо: тільки за приналежні функції, до яких не мають права.

Тому не диво, що коли соціаліст Лифон вніс у парламент інтерпеляцію під заголовком „Чому так легко можна потрапити і так легко вийти з паризької в'язниці“ — на посольських лапках надунув сміх як від свідомого дотепу і йому відповіли, що на це він найкраще почує відповідь у кабаретних сатиричних вісестях. Доде любить немилосердну сатиру та сміх із свого величезного черева. Він має її. Та в данім випадку він готов перерахуватися із своїм однодумцями. Вся утєча, що пахне водевілем якось не дуже йде в парі з боротьбою за політичні ідеали та за розяснення тайни довкола трупа 15-літнього хлопця. Уряд не захищається під такої комедії, тільки гумор кабаре і фейлетоністів зміцніть.

Потреба фахового шкільництва.

Про konieczність фахової освіти для нашої молоді займає річ когонебудь темучого перекопувати. Тому згодним висновком повинна бути дбайливість, щоб наша молодь мала де фахово вчитися, себто треба подбати за українські фахові школи.

Досі у нас на тому полі майже нічого не зроблено, бо власними силами ми не мали спромоги утворити відповідної кількості фахових шкіл, а за державні ми, по правді, ніколи поважно не старалися, бо все це маємо звернені отчі на гімназії. От і тепер в справі гуманістичної гімназії у Львові ми скликували наради, віча, вислали депутатів аж до Варшави, а що часописних статей зробили ми для придбання фахових шкіл? Отже наслідки такі, що не маємо ні одної державної фахової школи.

Шойно тепер повстає така фахова школа у Мостах, та не буде вона українська, хоча ми крім звичайних податків платимо на фахове шкільництво грубі тисячі у виді 25 проп. додатку, коли оплачуємо патенти від тисячів наших кооперативних і приватних торговельних і промислових підприємств.

Тому наші посли, громадянські, шкільні, освітні, міщанські, ремісничі і купецькі організації повинні до-

магатися засновувати на наших землях українських фахових середніх шкіл і варстатів припорівнених до місцевих потреб, до занять мешканців даної місцевості і її оточення. А які це стануться, ми повинні домагатися видатного субвенціонування нашого приватного фахового шкільництва, бодай до тої висоти, щоб державними субвенціями можна було покрити платні учительських сил тих шкіл, та забезпечити відповідно їх кабігети і варстат, що є основою всякої науки у фахових школах.

Інакше ми на тому полі не відємо багато, бо шкільні оплати все будуть відстрапувати нашу убогу молодь від фахових шкіл.

Де і яких фахових шкіл маємо домагатися, не повинні вирішувати „Рідна Школа“ в порозумінні з іншими установами, а зокрема з українським Технічним Товариством у Львові. Справа пильна, бо новий шкільний рік за плечима. Ми повинні би бодай на разі добитися пдлежних нам субвенцій, щоб можна було в наших школах поменшити високі оплати і тим дати спримогу вчитися в них бідній літворті.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявимо свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвале 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Виборчі висіди.

ЖОВКВА.

В Жовкві при виборах 26, 27 і 28 червня ц. р. в 4-тій колі вишло 3 українців, 6 поляків і 3 поляків, а тим, що два перші заступники українці. На 5000 голосуючих наляло участь ледви 1488. У 3-ім колі дня 30. червня, 1, 2 і 3 липня на 3700 управнених наляло участь ледви 935, вишло 5 українців, 3 поляків і 2 жидів і також два перші заступники українці. Дня 4. липня вибори до 2-го кола (перената жидів), а 5. липня до 1-го кола, де вийдуть самі поляки; є тільки надія, що першим заступником буде українець.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

При виборах до четвертого кола вибрано 3 українців, 4 жидів і 5 поляків.

БУСЬК.

Українці матимуть у новій раді 13, поляки („направляти“) 15, жиди 17 представників.

ЯСЕНИЦЯ ЗАМКОВА.

На 34 радних українці мають 15, поляки 9, жиди 4 представників.

БЕЛЗ.

Давно підішукані вибори до грона 1921 в Белзі відбулися в дні 27, 28, 29 і 30 липня ц. р. Відбувалися вони під знаком боротьби між чеськими елементами з жидівськими в Белзі від націоналістичної партії провідом т. з. „комісарів жидівської партії“ з чеськими жидівськими елементами, місцевий адвокат д-р Валер, і чеські вибори спотинали в його руках, як то вом його вірного приятеля, комісара Адама Худіна. Вони оба як сім'яні брати в оім підприємались і держались. В руках жидівських спотинав був увесь виборчий парат, який наладатись мав на всяку відвертість при амаді дотепнішого магістрату ську підку під провідом пошпичаті доктів. Задані національні групи амажати багато спрости і кошту і для переможних виборів, оподіжених, що амажати утєчі си усунути тих матерів і віддати протім міста, що розпоряджались великим впливом чеських людей. Однак ті амажати не змінилися повною неспадкою обидвом і мспратичних націоналістичних груп. Магістратура амажати приготувалась так, що амажати протівної сторони мусіли сестати без утєху. Сконструовано відповідно виборчу амажати, повисувало багато неспадки, розпало амажати, на вислали багато поважних громадян для дубити переагати в 1. колі власне утєчі, котрі вчять дєйде, повисувало амажати рівних наляжати без більшого спадку опущено багато впливних громадян на амажати неспадки карних переагати в 2. і 3. амажати при самім виборчій амажати протівно мажиротта, які в утєчій амажати літ супроводжувать „галіційська виборча“ і виборчій урнах амажати більше амажати було голосуючих, а контролі амажати демократичні елемента не мали мажиротта в виборча комісія була в руках жидів, а чеські рішала за всяку ціну вистати до разі амажати Худіна, д-ра Валера і тов. д-р Валер докині лавірував і шойно тим амажати свом діїсено обидвом на тім амажати українцям, але також чеським полякам та жидівським амажати темних духів. Думали, що урядові чинники утєчати ці вибори.

НАДВІР'ЯНЩИНА.

Вибори в більшій частині сіа ужі амажати. Про висіди в поодиноких селі амажати амажати по утєчній. В самій Ясений вибори амажати амажати. Висіди амажати амажати з жидівськими, а саме: 15 поляків, 15 поляків і 15 жидів (жиди тут амажати амажати). Вел українці амажати амажати, голосувало ооко 800—350 при амажати, що сьуділи поділяти нашу справу і амажати амажати. Розуміється, не обидвом без жидів на ті особисті амажати амажати, на амажати, в цілком незвичайній амажати українці утєчати до ради: 4 українців (д-р Николайчук, котар Загітський, утєчати Лилик і д-р Санопський (радянський), двоє жидів (Семі і Падуюнський) та 4 жидів. Вел вони стовать на національній платформі.

СТАНІСЛАВІЩИНА.

В Залучі коло Галича переагати амажати до громадянської ради в дні 27, 28 червня ц. р. При виборах переагати амажати чотирьох колах в цілості українська амажати. На 48 членів громадянської ради не амажати одного чужинця, утєчати до ради амажати свідомі українці. Позважно було амажати.

К. АМИЩЕНКО.

МИРОНОСНИЦІ.

(Продовження.)

— Та думаю, що горох треба замкнути.

— Не-е, ти вже до мого діла не втрутай. Сама горох сїяла, сама й молотила. Тобі горохники печу, ну й попові з нуд дам... Ти злигався з комуністами — я тобі не перечу й не суджу. Може, Господь веде тебе такою стежкою до спасення душі. Може з того якесь добро миру хрещеному вийде. А проте, Петре, щоб не панував на цім світі, до того світа йому зась... — Та нема-ж того світа. — Хто тобі сказав? — Та кого хочте спитайте. — Ну кого-ж? Тебе чи оту стрижену чапю, що вам, розумним, дев'яту класку вставляла? Ну, хай-но спитаю сїмого найрозумнішого вашого комуніста чи комісара. Що воно мені скаже? Чи воно там було, чи бачило?.. Набили йому в голову — от і плеще. А ви за ним... Той світ тільки в дурних бабачих головах... — Хоч і дурні, та своїм розумом живуть. — Де там той розум! одні попілські терени... — Добре: хай попілські. Тобі стрижена чапля сказала, що того світу нема — ти повірив. Мені під каже, що той світ є — я йому даю віри. Та й сама бачу, що сонечко не по-дурному світить. Хтось керує світом. То виходить, що я з дурною голо-

вою розумніша за тебе. Ти йдеш до заводу та на зборню — тільки й розмови: земля, хліб, гроші, глитаї, куркулі, пролетарі... Одня сьета земля. Я до церкви йду — про душу піклуюсь: і про свою, і за покійного твого батька молюсь, і за тебе на часточку подаю... і за всіх бідних та покривджених молюсь, і за тих, що в морі та в біді перебувають... і за ворогів молюсь... і щоб війни не було, і щоб... —

Вже й не доказала. Петро одвернувся. Та й що він міг сказати?... Кажу до нього:

— Петре! — як встанеш, сину, то вийми голівку. — Та я в заводі мився. — Що-то в заводі... я наставляла літєпо з матюю — вийшть тобі всяку нечисть. — Е, мамо! — обзивається — якби це мені перевернути вас на свою віру... — Перевертай! — Ось поведу вас на завод; побачите там картину: всі київські святі знеславлені. Тоді вже повірите. — Найшов чим перевертати! — Що-то вони? І тебе, — одказую, — можна знеславити. А що-ж з того? Хіба од цього сонечко світити перестане чи од заводу почне сходити?... чи може зорі вночі потемніють?... — З вами не збалакаєш... — Тото-ж бо... —

І побігла рядити мироносниць. Прикинула собі: Ониська, я, баба Іванчиха...

II.

Заско тіла до Іваньків — немає старої дома; десь бабусе. А молодичка-московка, як почула про ми-

роносниць, аж затремтіла од радості. — „Візьміть та візьміть, бабусю“. Подумала собі: „Молода ти — не личить, але тим часом: Господь славу собі творить і через малу дитину“. Одарка-ж і каже:

— Бог вам стежку до мене показав. Так нездужаю, так нудую...

Пильно глянула на мене: стражденна. А таке-ж миле, таке хороше та шире. Спитала — „Що-ж то з тобою доно?“

— Була війна, була й революція, і спокій добрим людям прийшов, а про Михайла ані духу...

— Дасть Бог — повернеться.

— Ні, хай краще не вертається. Буду вам казати, як на сповіді. Мені вже й не соромно й не страшно. Виснаждалась я. Чи пригадаєте, бабо, як копали шанці понад Дніпром, через Переправку та Козацьке? І я копала. Гарні були заробітки та й весело було. Копала-некопала, а впав мені в око один саперник. Телень-белень — до себе на вареники покликкала. Мати саме бабували у долиньської Устї: на цілий тиждень приїждили з дому. Наварила вареників, пляшку самогону на стіл — затулила вікна хустками. Наче з Михайлом... На другий раз прийв москалик товаришів, а я наклікала московок. Мати знов десь бабувала.

Неділь може через шість або й вісім здіймаю якось сорочку та глянє собі на груди. Що таке? Нахучмарилась од бліх? Ні. Лапаю пальцем: тіло як тіло, а перісте —

наче латаття на ставу: такі вам рожевенькі кружальця по-під шкурою. Груди, живіт прямо обсягано, а на шиї — разок того кумедного намиста. Короста? Та ні. Тільки чисте зверху, а кружальця — з середини. Притиснеш — нема, але вилазить знов. Полапала — поділяла, подивувалась тай забула. Таки нудьга мене взяла: вийду на город та гляну на всю нашу округу — не весело мені, шось серце скає і наче важко мені ходити — з якою тягне... ні на Іжу, ні до пива!

Мати якось і питають:

— Одарко, що це з тобою? За тиждень так посунулась — хай Господь милує? За Михайлом сучеш? Охо-хо-хо, де він, козак, невірється: чи за Україну бється чи до комуни пристає, чи може вгинує в полі без християнської докоти? Хай легенько згадється коли ще живий, а вже коли Господь його покликав до себе — царство йому небесне...

І захлипала стара. І я хлипаю тільки з іншої причини.

— Чи то пристріт, чи дано, — кажу до матери, — світ мені а о-чак перевертається...

— Ой, Господи, заступі і помилуй! Біжи дочко, до баби Кривоночких: хай пошепче... І от піршає чихи: хай пошепче... та й укривеньку качку візьми... І аконя...

(Продовження буде)

— Львівський Співацький Гурток „Сума“. Подается до відома, що дні 25. 11. р. заплановані новий мужеський хор під назвою: Львівський Співацький Гурток

„Сирма“ — як гасло мистецтва Товариства „Прогрес“ у Львові. Директору обласної д-р Володимир Неділка. Завданням керує будувати українську пісню і нести її у відривному виконанні між найкращими масами української суспільності. Число членів обмежене. Зголошення в членів приймає директор д-р В. Неділка. — У Львові, для 1. липня 1927. Маріян Кошко, голова, Роман Слика, секретар.

— На уряді посередництва праці у Львові приходить повідомлення, щоб у Львові та фізичні безробітні, які дістають підтримку, знайшли у бюро уряду вул. Рутівського 11, II. пов. і там відобразили формувати послідовно. Ці послідовні затверджені комісаріатом ділянки або постерунок поліції треба звернутися до Бюро праці зазначено до 10. липня. Пізніше право до підмоги втрачають. На всі ці маючі згадувати згадується всього 3 дні!

— Львівська хроніка. Якесь 30-літня жінка кинулася у Львові з III-го поверху тому, що був раніше міським театром („Скарбівка“); найближше: що ще не згадували, хто пона. — Взяко працював на май трі роки якийсь Ежен Качаровський, який ходив по хатах як самозванний побороць міських податків. А коли зовні приносив йому мало, вночі фабрикасував він по містечку монети по 50 сот. де долари, півнік або десятки, а скромного по золотого! і в цьому йому перешкодили. — Ще більше актуальною справою як самодіяльність та крадіж в у Львові, а постійна недовіда води. Джерела води є за слабі на потреби міста; половина мешканців є він для без води. У літні у місті, де нема ріки, незалежно собі раду із пороком і спеком. Тому магістрат існувала міліон дол. на будову нової водопровідної станції, яка тягнути воду із нагорнянських джерел.

— Катастрофи. Біля Лодзі два товарні поїзди зачепили за себе; паровозні відвали із шляху. У Бельському згоріла 3-поверхова фабрика сукна Бітнера вартості 700 000 дол. і склад кожухів. — Біля Берліна, в Гайнсдорфі, шофер переїхав титани і перекинувся з авта трьох пасажирів; в другим сусіднім містечку 6 пасажирів упали з авта, ранених. Звістки про катастрофи з автами приходять у літні, тоді прогулянок, сотками щоденно.

— Хвиля землетрусу на Україні. 26-го червня київська метеорологічна обсерваторія прийняла низку повідомлень про те, що опадли в різних частинах міста відвали підземні удари. Хитання ґрунту ствердили по верхніх поверхках будинків: із стелі осипалося вапняно, брешчала посуд, викинулася вода. На вулицях барва Маркса і Меринговський розмах хитання доходили до 18 см. Останній раз зазначились так само в Києві 1907 р. Також гідрометеорологічна станція в Одесі записала коливання ґрунту в околиці; мешканці Херсона у Кривого Рогу відчували його теж. Сильніше відчували його в Криму, в Ялті тривав він 3 секунди і його супроводили підземні гуркіт. Мешканці віддали з хат. Другий землетрус зберігся на всьому південному березі на Алушті до Севастополя. Київський геолог акад. Тутковський висловлює погляд, що підземна хвиля йде до Києва з Кавказу, Вірменії або Туркестану, але на Україні вона дуже слаба. Немає даних за те, щоб причиною явища були процеси на дні Чорного моря або в Закавказзі, а це процес пересування підземних водів або гірських.

— Засудили на Україні. Надзвичайна сесія волинського окр. суду затвердила присуд двох підсудимих Ганні Сакоті і Т. Тазаєвичу, обвинувачених у систематичній крадіжці для польського ген. штабу; обох розстріляно. У селі Аудак (Дніпропетров.) арештант на розстріл Бабичеві і Іспрашникову за збирання „селянської“ Закарпаття, а із селі „селянської“ Жуліана Мертона на 10 років позбавлення волі, Горбоносів на рік примусових робіт, Саленка на 3 роки висилки з меж України.

— Всеукраїнський шаховий турнір почався 26-го червня в Полтаві. У цьому березі участь 16 шахістів, між іншими харків'янин Телесний відомий із міжнародного шах турніру в Берліні і Селенков, якого „Комуніст“ титулує „маєстром“.

— Король воздуха. Ліндберг в Оттаві, відчас похоронів летуна Джонсона, що мався летіти до Канади з нагоди 600. літні II засновник, склав разом з 20 іншими товаришами з літака ліній в честь авіаційного героя. — Бірда відлідала у Парижі матір Нанжесера, взяла участь в убої, який прийняв його винахідник літака Блеріо і заявив, що небезпечно вибиратися до пілітінного бігсуа двома літаками.

— Світлова вечірка. В Югославії, місті Вадіно, політичні партії підчас виборів стріляли до себе; 30 ранених. Не дивно, бо на Югославію зпада страшна спека, що доходить до 40 ст. — Румунський король пише денник, який видрукують після його смерті. — В Амстердамі від 6 до 8-го ц. м. збирається надзвичайна міжнародна крихітливо-політична конференція. — У Берліні заснували союз республіканської преси; у його комітеті є голова фракції Лебо. — Німецький уряд політичною окупацією від 1. жовтня т. зв. політично для догляду над мораллю. — За поміч, яку дали при утві дичеві Тураті в Італії три співробітники „Аванті“ Роселі,

Паррі та Амбріні вони засуджені на 3 роки примусових робіт. — Сенат під Африки відкинув проєкт, щоб завести для цієї країни окремі пашон, прапор. — Цейський уряд ошанності касує діяльність своїх посольств і консулатів на чужині. — У Ленінграді бракує термометрів; новий їх транспорт прийде з чужини аж за 2 місяці. — Літак „Дух Сан Діо“ на якому Ліндберг передлетів до Парижа піде в музей.

— Кінець віткового шасливого. Цим дивним помер еспанець Роберт Гарціне, якого імя згадав увесь світ завдяки його печуваному шаслю. у грі в рулетку. Коли в 1858 р. відзначено в Монте Карло сально гри, яка до нині є єдиним джерелом доходів і безбурного життя предивного королівства Монако, Гарціне пробував там шастя як бідний молодень з 10 франками, 10 разів по черзі поставив він на „червоне“ і десять разів виграв, подвоюючи кожну попередню ставку. На другий день почав ставити по 100 фр. і за тиждень виїхав з міліоном. Банк Монте Карло був зруйнований. У цьому самому сезоні він спокусив шастя ще двічі з успіхом і виїхав з півчверта мільйонами готівки та валізами дорожніхностей. Його знали у всьому світі і з усюго світа почали люди згадуватися до Монте Карло, мов на діамантові поля. Коли Гарціне вернувся згодом до „печери гри“ він програв усе, але встиг знову відібратися, вернувшись до Еспанії з півчверта мільйонами. Але людська несамолюбність є неможливою. Йому було замало цього майна і він почав грати на біржі; останні роки життя провів у нужді і в ній помер.

— „Походження Чікікова“. Чисто гоголівську історію, яку скопійовала дійсність читаємо в „Комсомольській Правді“. Оскільки 1926 р. дирекція фінансово-кооперативної політехніки в Катеринославі одержала телеграму від проф. Шрлінга, бувши проф. військово-правничої академії. Його прийняли святочно і він почав викладати. Довгий рік викладав фінансове право і всі були вдячені. Але ось 2 місяці тому Шрлінг показує телеграму з підписами Кайрінга та Луначарського, що його призначили завідуючим економічним відділом „Дніпрострою“ і він буде мусів покинути свою катедру. З усіх боків почали прохати знайомих та незнайомих професора, щоб дав їм якусь посаду при „Дніпрострою“. Напрохали його аж на 15 000 карб. Тоді професор шез. Почали шукати і вийшло: що він не Шрлінг а Ципін і не професор, а малий, неосвічений аферист, якого поліція давно шукає. Всі його документи та дипломи були сфальшовані, аж до урядових телеграм включно. Історія звичайна, але мораль з неї незвичайна: малий, неосвічений аферист може весь рік викладати у вищій школі фінансове право і його слухачі та товариш-професори, ним вдячені. Видко, що те, що він зробив із правом і з фінансами вистачає, щоб мати дані на професора в Катеринославі.

— 3 кіна. У кінні „Палак“ монументальна фільма „Метрополіс“.

— Чужина шораз більше пікається нашим господарським життям. Чималу заслугу в ознайомленні чужини нашим рідним промислом і торгівлею має Товариство Міжнародної Реклами — ген. представництво Рудольф Моссе яке видає Адресну Книгу у двох мовах поширює інформації про господарський стан нашої країни. Купецтво віддавна розуміло вагу доброї Адресної Книги, якою є без сумніву згадане Видавництво. Найкращим доказом цього є постійний зріст передплатників на друге видання, яке вийде при кінці ц. р. Маємо інформації, що відділ про Львівське коєвство пишеться друкувати у найближчих днях. Тому фірми, які бажали би помістити там свої адреси в поодинокі галузі, повинні поспішити з редакцією Книги Варшави, Маршалковська 124, тел. 305—68 і 265—68.

Нові книжки і видання.

Журнали:

НАРОДНІЯ ПРОСВІТА. Часопис присвячений справам позашкільної освіти. ч. 5—6, травень-червень. Зміст: М. Брилинський: На маргінесі „Дару Прогресу“. Ст. Сірополко: Читач і книга. Що читати? В. Радзкевич: Історична повість. М. Г.—ий: До пізнання діяльності й творчості І. Франка. Нові видання Т-ва „Просвіта“. Бібліотека освітника. Вести з Т-ва.

АМАТОРСЬКИЙ ТЕАТР ч. 3—6, березень-червень. Зміст: Мурський Петро: Організація аматор-театру. Мишечтства. Звіти: Жовква, Перемишляни, Ходорів, М. Г.—ий: Організація аматор-театру і мистецького виховання у Чехів. Як виглядає китайський театр. Р. К.—ий: Аматорський театр у Тухолі. (Споминок з 1920 р.) А. Будзиновський: Бодячка театрів. Л. Ясінчук: Забута песа. Р. К.: Без керми. Дописи.

Вистави амат. гуртків. Оцінки вистав. Іван Олексин: Режисерські вказівки („Ясні ворі“ Грінченка). Вибліографія.

Всячина.

Примхи рулетки. У зв'язку із попитом про смерть еспанця Гарціне, який доклав рідкої штуки і розбив кілька разів банк у Монте Карло, швидко навести оповідання директора париського театру Лебо, завзятого гравця в рулетку. Ось що він оповідає: „Одного разу пополюди прохуються на Рівєрі, в околиці Монте Карло. Мій аір зупиняється на природному столпі, на якому намальоване червоною фарбою число 6. Як стій подумав я, що на це число мусу поставити. Проіграє фйкер з числом 28. Коли вийде 6, думаю собі, треба буде поставити число 28. В дві години пізніше я в саль гри. По хвилині виходить 6. Ледя я рішися поставити, вже вийшло друге число 28. Можете уявити собі мою лютість і роздратування. Кілька тижнів пізніше на проході паде моя папіросниця на землю. Схиливаюсь і бачу, що придорожний стоїп має ч. 22. Знову падає долі — думаю собі 10 хвилин пізніше я в саль гри. Але пригадую собі, що не маю початкової цифри. Нехай це буде 1 гадую. Жду на вихід однієї цілу годину. По ній ставлю повних 50 фр. на 22 і — не помиляюся; виграю. На другий день уранці за сніданком, кельнер подав мені рахунок з цифрою 222. Мене вразило, що я зустрів своє щасливе число ще раз повторене. Вечером після виходу числа 1 ставлю на рулетку 22. Виграю. Я завагаюся, аж ось після цього виходить 2. Ставлю те раз — вийшло. Я протер очі і дивлюсь. Цей останній випадок цікавий тому, що страшенно рідкий. Математик обчислить вам, що є 20 мільйонів разів проти можливості, щоб воно повторилось. Але випадок і „шастя“ галузують з математики. Це химерне, необдумане шастя є причиною, чому мільйони людей уже десятки літ шукають великої виграної довкола рулетки в Монте Карло.“

Найгарніші жінки в світі. У Тексасі, місті Гальвестоні, зорганізовано 23. травня світові змагання жіночої краси. Шойно тепер маємо ближчі подробиці з фотографіями нагороджених красунь, яких є 10. Світові змагання зведено, точно беручи, до трьох країв найближчих до Сполуч. Держав: Канади, Мексику та острів Куба і до п'яти народів старого себто європейського світа. Німеччина, яка найшла живу копію Мельської Венери, вирішивши її форми до міліметра, в останній мент Венери не післала. Вийшли делегатки Франції, Італії, Еспанії, Португалії та Люксембургу і то всі майже виключно коштом та заходом одної приватної людини, париського „арбітра елеганцій“ Моріса Де Валефа (відомого провідника руху за новою мужеською модою: короткі штани, по коліна!) „Велику нагороду“ одержала представниця Нью-Йорку Дороті Бріттон. 1-у: представниця Флориди — Ада Віліамс, 2-у Люксембург, 3-у Еспанії, 4-у, 5-у, 6-у, 8-у представниці поодиноких американських держав, 7-у Франції, 9-у Італії. Моріс Де Валеф в статті жалюється, що в конкурсі сили кандидаток не були рівні. Злучені Держави замість одної своєї поставили членим журі до вибору 80. Американські журналісти, які вибирали, були освічені загальним американським тлом. Європейські кандидати їдали перед днем конкурсу три тижні в місто до міста, де їх показували двічі денно в театрах. По мін Мюссоліні поспунала надзвичайні шляхи і вони часто їздили кільканадцять годин разом кількох на місці призначення. Коли Ліндберга змучив Париж за тиждень, щож казати про мохолі літчачі діючи в дорогі авіаційцев, серед курфюр і днів і бенкетів вечером. Іх американські єунірникі не їздили в ними, а приїздили на конкурс відпочивати в хаті своєї, вестмондлі. Умовили конкурсу були прості: літчачі від 18 до 24 літ, доброї поведінки себто для правих на себе часо або живе при родині.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

8 ЗОЛ. коштує годинник анкер швейцарський у Майдані, вул. Коперника 14. 1731 11—3

Мешкання зложене з трьох кімнат, кухні, веранди і малого газелиста в середній місті Яворовія виїхав за часом з гори. Мешкання належить для родини, що має діти до середньої школи (в місті гімназія і учительський семінар). По більшій інформації звертатися до Миколи Осідача Магістра фариції в Яворові. 23 1—1

Мешкання для учителів (львів) на час вакаційних курсів. Зголошення Гродикова, Личаківська 15. 25 1—2

Годинники тільки найліпших фабрик, преціайні продає за готівку і на разі від десятих літ з найліпшої сторони знає на фірму Іван Зельтенов, Львів, па Марійська ч. 5. 3 2—2

Морелі заліщицькі, світової слави, 1-го сорти, висилас в 5 кг. кошниках оплачено за післяплатою 18. зол. 15 сот. А. Венкерт, експорт овочів в Заліщицях. 14 2—10

П'яніно до науки чорне хрестове, дешеве продасть Глубока 14. Благодіє. 13 2—2

Годинники — віжутерія тільки першорядна поручає дешеве Домбровський-Розенжеский, Львів, (Готель Жоржа) Академічна 2. 7 4—6

Важке для П. Т. Власників. Лікарині роботи і шильдові найдешевше виконує за 50% опустом тільки короткий час — фірма Ф. А. Галицький Львів, Боїнів 4. 2446 7—10

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистично-технічне заведення

ЙОСИФА ЗЕЛЬЦЕРА

Львів, Городецька 64. — Тел. 4793

Штучні зуби, оманно подібні до природних, золоті корони і містки по найновішій системі по найдешевших цінах. Догляд 2454 5—5

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬВЕР в Станіславові

вул. Собіського 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корів і білені зуби. — Присутні ціни — догляд усіх 15 2—4

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пломбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті за американську систему. Пациєнтів з провісці полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 26 Полекші в сплатах. 1—3

Видіа Тоа „Український Інститут для дівчат в Перемишлі“

прийме на шкільний рік 1927/8. до інституту 180 учениць. Місячна оплата за удержання 85 зол., на початку одноразово 30 зол. на інвентар. В інституті є приватна жіноча гімназія гуманістична (латинська мова від 4. класу) з повним правом пролюдности; оплата за науку 30 зол. місячно. Подання о прийнятті до Інституту просимо вносити до 15. липня 1927. — Мих. Демчук, управ. інституту. 15 2—3

Подумай!

Витраждаючи з міста, залишаючи свій домашній добуток на ласку замків чи ризиків, під оліку обояних людей. Поліція відідає часом злодіїв — огнева сторожа погасить огонь — але ні поліція, ні огнева сторожа не поверне Тобі втрати.

Тільки

забезпечення майна від огню і крадіжки з вломом в Товаристві Обезпечення.

„Пшезорносць“ А. С.

(Ррехогопо46)

Варшава, пл. Малаховського ч. 4.

Видділ: на Гапичину Львів, вул. Рутівського ч. 8.

Телефон 17—97

дасть Тобі шиковиту певність, що нещастя і зла поля нічим не ушкодять Твого добробку. Обезпечення майна від крадіжки з вломом і від огню це більше як осто-рожність — це конечність. На письмєнне, або телефонічне бажання прислалемо агента, який полагоди-т всілякі формальности. 24 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видав Видавничу Спілку „Ціло“.

3 друкарні Видавничої Спілки „Ціло“ Львів, Ринок ч. 10.